

KRITICKÉ EDÍCIE HUDOBNÝCH PRAMEŇOV (REFLEXIA PROBLEMATIKY V DIELE JOZEFA KRESÁNKA)

JANKA PETŐCZOVÁ

PhDr. Janka Petőczová, CSc.; Ústav hudobnej vedy SAV, Dúbravská cesta 9, 841 04 Bratislava; e-mail: jana.petoczova@savba.sk

ABSTRACT

The paper is devoted to Professor Kresánek's scholarly work with one unique source, the manuscript Collection of Dances and Songs by Anna Szirmay-Keczer. He studied this source throughout his entire life, beginning with theoretical studies of the melodies in the collection's dance and folklore material, continuing with ethnomusicological comparative analyses and fundamental musico-historical research, and finally publishing a critical edition of the source, *Melodiarium Annae Szirmay-Keczer* (1983), which is a complex scholarly monograph, evaluating one musico-historical source. Kresánek's work placed the critical editions of musical sources on a new, scholarly level. His researches were interdisciplinary and used the entire spectrum of musico-historiographical methods (analysis, comparison, evaluation, source interpretation, aesthetic judgment). He generalised the experience gained in his work in his published guidelines *Hudobná historiografia* [Music Historiography] (1981).

Keywords: Jozef Kresánek, *Melodiarium Annae Szirmay-Keczer*, musico-historical source, source critical edition, music historiography

Hudobnohistorické pramene sú najvýznamnejším zdrojom poznatkov v oblasti základného výskumu v súčasnej historickej muzikológii. Metodologické postupy a techniky práce s prameňmi, vrátane ich kritických edícií, boli po prvýkrát v slovenskej muzikológii sformulované v teoretickej publikácii *Hudobná historiografia* (Bratislava 1981, 1992) profesora Jozefa Kresánka. Jeho filozoficko-teoretické zovšeobecnenia vychádzajú z vlastných dlhoročných výskumov hudobných prameňov, ktoré stáli na pomedzí historickej muzikológie a etnomuzikológie. Príspevok sa bude venovať vedeckej práci profesora Kresánka s jedným unikátnym prameňom, s rukopisnou *Zbierkou tancov a piesní Anny Szirmayovej-Keczerovej* (ďalej ASK). Tento prameň skúmal prakticky po celý svoj život, počnúc teoretickými štúdiami melódií tanečného a folklórneho materiálu, končiac monografickým zhodnotením a kritickou edíciou prameňa, nazvanou

Melodiarium Annae Szirmay-Keczer / Zbierka tancov a piesní Anny Szirmayovej-Keczerovej. Tú môžeme považovať za príklad celoživotnej hudobnohistorickej práce profesora Kresánka s jedným hudobnohistorickým prameňom.¹ Prameň a zároveň jeho vydanie považoval za natoľko závažné pre slovenskú muzikológiu, že ho pripravil ako prvý zväzok novozałożenej kritickej edície *Fontes Musicae in Slovacia*.

Dlhoročné výskumy profesora Kresánka, v ktorých analyzoval hudbu v zbierke ASK, sa začali štúdiom dovtedajšej literatúry (prvá zmienka o prameni v *Letopise Matice slovenskej* 1866/1867, články v rokoch 1922 a 1934 venované textovým incipitom) a následnou analýzou hudobného obsahu zbierky z etnomuzikologického hľadiska.² Po nasledujúcich rokoch štúdia historických i etnomuzikologických fenoménov, predovšetkým melódií slovenských ľudových piesní a typológie tancov v zbierke, predstavil svoje poznatky v špecializovaných štúdiách (1959, 1964, 1966).³ Na záver jeho práca vyústila do prvého kritickeho vydania prameňa roku 1967 v Štátnom hudobnom vydavateľstve so sídlom v Prahe i Bratislave, s rozsiahlou nemeckou štúdiou a len krátkym slovenským resumé. Evidentne sa tu profesor Kresánek snažil o celoštátnu ťažiskovú hudobnohistorickú edíciu originálnych prameňov, ktorá mala mať československé zázemie a ambíciu vojsť so slovenskou hudobnou historiografiou do európskeho muzikologického priestoru.

Ani v ďalších desaťročiach sa záujem profesora Kresánka o tento prameň a unikátnu hudbu, ktorú obsahuje, nezmenšil. Nadalej sledoval všetky hudobnohistorické práce k problematike tanečnej hudby a kultúry v 18. storočí; novovznikajúce kritické edície iných, podobných prameňov a komparatívne štúdie kolegov doma i v zahraničí (Jana Mária Terrayová 1969, Žofia Steszewska 1970, Alexander Móži 1977 a ď.).⁴ Jeho rozhľad bol mimoriadne široký; študoval aj práce k problematike z oblasti literárnej vedy (Ján Mišianik), všeobecnej histórie (*Monumenta Historiae Hungariae Scriptores*), etnológie a etnografie (Ester Plicková), k dejinám tanca v strednej Európe, a predovšetkým – primárne i sekundárne pramene k dejinám hudby a hudobnej kultúry 17. a 18. storočia.⁵

¹ KRESÁNEK, Jozef (ed.): *Zbierka tancov a piesní Anny Szirmay-Keczerovej.* (Melodiarium Annae Szirmay-Keczer). Praha; Bratislava : Štátne hudobné vydavateľstvo, 1967. KRESÁNEK, Jozef (ed.): *Melodiarium Annae Szirmay-Keczer* (=Fontes Musicae in Slovacia 1.) Bratislava : Opus, 1983.

² KRESÁNEK, Jozef: *Slovenská ľudová pieseň so stanoviska hudobného.* Bratislava : SAVU, 1951. KRESÁNEK, Jozef: IV. Baroková hudba 18. storočia: 2. Zbierky ľudových piesní: (a) Zbierka Anny Szirmay-Keczerovej. In: *Dejiny slovenskej hudby.* Bratislava : Vydavateľstvo SAV, 1957, s. 136-139.

³ KRESÁNEK, Jozef: Historické korene hajdúskeho tanca. In: *Hudobnovedné štúdie III.* Bratislava : Vydavateľstvo SAV, s. 136-162. KRESÁNEK, Jozef: Die Sammlung von Szirmay-Keczer. In: *Studia Musicologica*, roč. 6, 1964, č. 1-2, s. 39-66. KRESÁNEK, Jozef: Tance a piesne zo zbierky Anny Szirmay-Keczerovej. In: *Hudobnovedné štúdie VII.* Bratislava : Vydavateľstvo SAV, 1966, s. 5-48.

⁴ TERRAYOVÁ, Jana Mária: K proveniencii zborníka Eleonory Susany Lanyi z roku 1729. In: *Musicaologica slovacica I*, 1969, s. 123-130; STESZEWSKÁ, Žofia: Z zagadnień staropolskiej muzyki tanecznej. In: SZWEYKOWSKI, Z. M. (ed.): *Z dziejów polskiej kultury muzycznej I.* Kraków : Polskie Wydawnictwo Muzyczne, 1958, s. 230-262; MÓŽI, Alexander: Hajdúske tance z Uhrovskej zbierky piesní a tancov z roku 1730. In: *Hudobný archív 2.* Martin : Matica slovenská, 1977, s. 123-198.

⁵ KRESÁNEK, *Melodiarium Annae Szirmay-Keczer*, Ref. 1, s. XXXII-XXXV.

Výsledkom jeho 15 rokov trvajúcej komparatívnej práce s tanečnou a piesňovou hudbou relevantnou k *Zbierke tancov a piesní Anny Szirmayovej-Keczerovej* sa stalo druhé vydanie prameňa roku 1983, ktoré pripravil s revidovanou úvodnou štúdiou, tentokrát s rovnakým rozsahom v slovenčine i v nemčine, s opravami a doplnkami nielen v textovej časti, ale aj v notovej transkripcii. Jeho úvodná štúdia v tejto pramenokritickej edícii predstavuje monotematickú vedeckú prácu v rozsahu viac než tri autorské hárky a zverejňuje originálne výsledky vlastnej, dlhoročnej bádateľskej práce autora. Rovnako starostlivo je vypracovaná druhá, editorská časť, 88 strán notovej transkripcie so záverečnou revíznou správou (v nemčine), ktorá – a to treba tiež pripomenúť – tiež zverejňuje originálne výsledky práce autora.

Čo je na dlhoročnej práci profesora Kresánka so *Zbierkou tancov a piesní Anny Szirmayovej-Keczerovej* cenné:

1. Postavil kritické edície hudobných prameňov na novú, vedeckú úroveň

V prvom vydaní zbierky ASK z roku 1967 išlo o prvú muzikologickú kritickú edíciu hudobnohistorického prameňa z územia Slovenska celoštátneho významu. Venovala sa jednej unikátnej pamiatke a mala štruktúru zodpovedajúcu relevantným zahraničným pramenným vydaniam. Dôležitosť vydávania prameňov zdôraznil aj v samotnom názve hneď v prvom slove: *Fontes Musicae in Slovacia*. Bol to veľký posun v porovnaní s uverejnením transkripcie štyroch prameňov v notovej časti publikácie *Hudba na Slovensku v 17. storočí* (Kapitoly: Vietorisova tabulatúra, Cithara Sanctorum, Cantus Catholici, Pestrý sborník piesní a tancov).⁶ *Fontes Musicae in Slovacia* sa stali vzorom pre ďalšie novovzniknuté edície. Od roku 1975 začala vychádzať v Sekcii hudobnej vedy Umenovedného ústavu SAV edícia *Stará hudba na Slovensku* v redakcii Richarda Rybariča a od roku 1982 *Musicalia Danubiana*. Keď vyšlo druhé vydanie zbierky ASK roku 1983, vo vedeckej redakcii Ladislava Kačica a Marty Földešovej, Richard Rybarič vydal v edícii *Fontes Musicae in Slovacia* už jej 7. zväzok, venovaný hudobnej tvorbe na latinské texty Jána Šimráka.⁷

2. Použil celé spektrum hudobnohistoriografických metód

Profesor Kresánek presne vedel, akými metódami je potrebné pracovať, nevynechal ani jednu a presne ich opísal už v Predhovore (1983, s. I): osobitne vyzdvihol analýzu a porovnanie, charakteristiku vývojových črt a hodnotenie. Okrem toho poukázal na dôležité metodologické požiadavky umenovedy, teda aj muzikológie, o ktorých sa v súčasnej hudobnej historiografii len málo hovorí, a to je *interpretácia prameňa a estetický súd*,

⁶ BURLAS, Ladislav – FIŠER, Ján – HOŘEJŠ, Antonín: *Hudba na Slovensku v 17. storočí*. Bratislava : Vydavateľstvo SAV, 1954, s. 155-418.

⁷ RYBARIČ, Richard (ed.): *Samuel Capricornus. Opus Musicum (1655) I.* (=Stará hudba na Slovensku 1.) Bratislava : Opus, 1975. RYBARIČ, Richard (ed.): *Samuel Capricornus. Opus Musicum (1655) II.* (=Stará hudba na Slovensku 2.) Bratislava : Opus, 1979. RYBARIČ, Richard (ed., spolueditor SZENDREI, Janka): *Missale notatum Strigoniense ante 1341 in Posonio.* (=Musicalia Danubiana I.) Budapest : MTA, Zenetudományi Intézet, 1982. RYBARIČ, Richard (ed.): *Ján Šimbracký: Opera omnia I.* (=Fontes Musicae in Slovacia 7.) Bratislava : Opus, 1982. RYBARIČ, Richard (ed.): *Ján Šimbracký: Opera omnia II.* (=Fontes Musicae in Slovacia 8.) Bratislava : Opus, 1991 (posthumne, edičná poznámka Ladislav Kačic).

dôležitý predovšetkým pri hľadaní a posudzovaní variantov (²1983, s. XI). Priority metodologických postupov odzrkadľuje aj samotná štruktúra obsahu textovej časti v edícii zbierky ASK: **Predhovor**, **Charakteristika zbierky ASK**, **Tance a piesne zbierky ASK**, a) *Ludové tance a piesne*, b) *Mazúrky*, c) *Pomalé mazúrky*, d) *Hajdúske tance*, e) *Polonézy*, f) *Menuet a ländler*, g) *Janičiarske alebo cigánske piesne*, **Záver**, **Literatúra o zbierke ASK**, **Poznámky**. Zaujímavé je umiestnenie interpretácie prameňa hneď v predhovore, ktorý je vlastne rozsiahlou prvou kapitolou v štúdiu. To, čo považoval profesor Kresánek za najdôležitejšie, dal hneď na začiatok a kapitolu o doterajšom stave bádania umiestnil ako poslednú. Pre neho bolo hodnotiace stanovisko k prameňu alfou a omegou práce.

Pri štúdiu textu profesora Kresánka týkajúceho sa interpretácie prameňa z historického hľadiska vystupuje do popredia jeho vedecký nadhľad. Hneď na prvej strane doslova upozorňuje:

„v doterajšej literatúre nebol pohľad na problematiku našej tanečnej hudby správny, a preto vyústil do tendenčných nacionalistických skreslení. Prejavilo sa to najmä v tom, že zo zbierky ASK a z iných zbierok sa vydávali iba určité časti a na ich podklade sa robili povrchné zovšeobecnenia. Preto bolo nevyhnutné vydať zbierku in extenso.“⁸

Profesor Kresánek takto jasne odmietol nacionalistické predsudky a v nasledujúcom texte aj presne analyzoval dobové pojmy týkajúce sa etnických menšín v Uhorsku a významu označení tancov *Hungarico-Slavicus* (F35), *Hungarico-Slavica* Ej, za horami (F-37a), *Slovatzka* (F-37b), *Slavica* (F-38). V týchto opisoch tancov videl proces, pri ktorom sa „s nástupom uvedomovania si národnej osobitosti začínali v priebehu 18. storočia vyčleňovať z regionálneho uhorského štýlu tak maďarské ako aj slovenské prvky“.⁹ Hudobnohistorické výskumy, nasledujúce po profesorovi Kresánkovi, potvrdili správnosť jeho interpretácie prameňa a priniesli len mierne modifikácie, resp. doplnky, napríklad v oblasti identifikácie tanečného hudobného repertoáru (serra tance).¹⁰

3. Reflexia a sebareflexia

Profesor Kresánek celoživotne sledoval relevantné stredoeurópske výskumy súvisiace s problematikou v maďarských, poľských, nemeckých a ďalších muzikologických prácach. Študoval ich, ale nepreberal poznatky mechanicky. Kriticky ich reflektoval pri formulovaní vlastných poznatkov. Sám bez problémov dokonca revidoval aj svoje vlastné omyly a dopĺňal svoje predchádzajúce hodnotenia. V druhom vydaní zbierky ASK (²1983) pri hodnotení vlastných štúdií a bádání v 50. rokoch napísal:

„V oboch príspevkoch [z rokov 1951, 1957, pozn. aut.] som vychádzal len zo zbierky ASK a jej hudobný materiál som porovnával so slovenskou ľudovou hudbou. Ostatný materiál som pokladal za cudzí, hlavne poľský. Nedostatočne som zohľadnil fakt, že zbierka ASK v podstate nebola ľudová, ale šľachtická. Boli to roky, keď sa ľudovosť povyšovala nad všetko ostatné a keď sa v súvislosti so šľachtou nedalo napísať nič pozi-

⁸ KRESÁNEK, Ref. 1, s. I.

⁹ KRESÁNEK, Ref. 1, s. III.

¹⁰ KAČIC, Ladislav: Barok. In: ELSCHEK, Oskár (ed.): *Dejiny slovenskej hudby od najstarších čias po súčasnosť*. Bratislava : Ústav hudobnej vedy Slovenskej akadémie vied; ASCO Art & Science, 1996, s. 109; KOCH, Klaus-Peter: Serra. Taniec z XVII i XVIII wieku z obszarów nadbaltyckich. In: *Muzyka*, roč. 23, č. 2 (89), s. 35-57.

tívne. Až pri komplexnejšom pohľade na šľachtickú kultúru na Slovensku sa ukázalo, že k zbierke treba pristupovať z iného stanoviska, že ide v podstate o šľachtickú zbierku, do ktorej sa dostali ľudové melódie len dodatočne, akoby zadnými dverkami.¹¹

Málokto dnes je schopný a ochotný opraviť verejne vlastné predchádzajúce omyly. Profesor Kresánek však dal najavo, že je to nevyhnutné, že omyly je potrebné presne opísať, nové poznatky predložiť, dokázať ich a chyby tak eliminovať.

4. Interdisciplinarita vo výskume

To, čo v citovanom texte nazval profesor Kresánek *komplexnejší pohľad*, to môžeme označiť za interdisciplinaritu v jeho výskume. Už vtedy si ju uvedomoval ako nevyhnutnosť. Dokazuje to aj pokračovanie vyššie citovaného textu:

„Naša šľachta, obdobne ako šľachta v iných krajinách žila svojským domácim kultúrnym životom – dokonca sa literárne prejavovala slovensky –, i keď mala sklon a príležitosť na to, aby čerpala z cudzích, internacionálnych zdrojov. Tento nový náhľad som si utvrdzoval pri výskume histórie hajdúskych tancov a načrtol som ho už v štúdiu venovanej ich historickým koreňom.“¹²

Tu už hovorí o novom náhlade, čiže sám prezrádza, ako sa dokázal odpútať od počiatočného, úzko zameraného etnomuzikologického prístupu a spojiť ho s hudobnoteoretickým a zároveň s rýdzo hudobnohistoriografickým. Napokon, nútili ho k tomu hudobnohistoriografické metódy, ktoré používal, ale aj prehlbujúce sa poznatky z pomocných vied historických. Roku 1962 požiadal napríklad Ing. Viliama Deckera o identifikáciu vodoznaku jeleňa stojaceho na podstavci, ktorý obsahuje papier v zbierke ASK. Ten jednoznačne konštatoval, že vodoznak pochádza zo začiatku 18. storočia, konkrétne – že sa používal v rokoch 1730 – 1740.¹³ Tým sa definitívne potvrdila hypotéza, že pamiatka nemohla byť napísaná v 17. storočí; hypotéza, ktorú profesor Kresánek vyslovil – podotýkam, že na základe „hudobného rozboru“ – už v *Dejinách Slovenskej hudby* roku 1957.¹⁴

5. Teoretické zovšeobecnenie

Skúsenosti získané pri príprave kritickej edície zbierky ASK zovšeobecnil profesor Kresánek vo svojich skriptách *Hudobná historiografia*, ktoré vyšli na FF UK roku 1981, tesne pred druhým vydaním edície zbierky. Tu venoval problematike hudobnohistorických prameňov takmer polovicu celého textu; a to 7 samostatných kapitol: *Literatúra, pramene a ich rozdelenie, Heuristika a spracúvanie prameňov, Kritika prameňov, Hodnotenie, Určenie času, miesta a autora, Kritika hudobného zápisu, Edícia prameňa*.¹⁵ Hneď v prvej kapitole *Literatúra, pramene a ich rozdelenie* nájdeme dôležité konštatovanie, týkajúce sa kritických edícií prameňov, a to pri vymedzovaní pojmu literatúra:

¹¹ KRESÁNEK, Ref. 1, s. XXXI.

¹² KRESÁNEK, Ref. 1, s. XXXI.

¹³ KRESÁNEK, Ref. 1, s. VII.

¹⁴ KRESÁNEK, IV. Baroková hudba 18. storočia, 2. Zbierky ľudových piesní, (a) Zbierka Anny Szirmay-Keczerovej, Ref. 2, s. 137.

¹⁵ KRESÁNEK, Jozef: *Hudobná historiografia*. Bratislava : FF UK, ¹1981, ²1992, s. 45-102.

„pri edíciách skladiieb môže ísť len o praktickú edíciu, o síce revidovanú, ale inak len pramennú, materiálovú edíciu. Môže ísť aj o kritickú edíciu s dôkladnou štúdiou o vydané skladbe, s poznámkovým a porovnávacím aparátom a pod., keď sprievodný text vydavateľa predstavuje už literatúru.“¹⁶

Presne takýmto prípadom – keď úvodná štúdia dosahuje rozsah a atribúty vedeckej monografie – je kritická edícia zbierky ASK profesora Kresánka. Ak by sme to chceli povedať dnešnou terminológiou smernice č. 573/A/03/2007 o evidencii a kategorizácii publikačnej činnosti a ohlasov v Slovenskej akadémii vied, potom by *praktická edícia* patrila podľa „originálnosti (pôvodnosti) a druhovo-funkčnej charakteristiky dokumentu“ do kategórie G – popularizačné a iné práce, *materiálová edícia* do kategórie B – odborné práce a *kritická edícia* do kategórie A – vedecké práce.¹⁷

Z hľadiska teoretického zovšeobecnenia skúseností profesora Kresánka sú napokon dôležité myšlienky v práci *Hudobná historiografia*, týkajúce sa hodnotenia výsledkov práce muzikológov s notovými prameňmi. V kapitole *Literatúra, pramene a ich rozdelenie* upozorňuje: „Pre bádania by mali byť prvoradé záznamy živej hudby, lebo len tieto predstavujú skutočný predmet hudobnohistorického bádania.“¹⁸ V druhej kapitole *Heuristika a spracúvanie prameňov* pri delení dokumentov na priame a nepriame nájdeme tiež hodnotiaci moment: „Súčasný stav muzikológie dospel až tam, že za vrcholný cieľ historikovej práce musíme považovať zvukové oživovanie ,historikovej hudby.“¹⁹ A napokon, v samotnej kapitole venovanej edícii prameňov profesor Kresánek hneď na prvom mieste zdôrazňuje myšlienku:

„Každá vedecká práca v našom odbore nevyhnutne končí edíciou, ináč by bola zbytočná. [...] Neprihádza do úvahy vydávať pamiatku ako fotokópiu alebo faksimile bez spracovania a bez komentára.“²⁰

Význam prípravy kritických edícií prameňov je možné vyčítať i z klasifikácie edícií, ktorú profesor Kresánek predkladá v súvislosti s opisom výberu pamiatok na vydanie. Osobitne sa venuje výberu podľa umeleckých a historických hodnôt, podľa znakových hodnôt (napríklad pre národnú kultúru), typu súborných vydaní diel a vydávaní podľa zamerania (pre historikov, pre koncertnú prax). Špeciálnu pozornosť venuje napokon antológiám dejín hudby, do ktorých sa vyberajú diela podľa historických hodnôt. Túto úvahu zakončuje jednoduchým konštatovaním, že prednosťou pri príprave kritickkej edície je spojenie vedeckého zamerania edície s praktickým, aby vedecká edícia prameňa priamo slúžila na oživovanie starej hudby.²¹ Všetky tieto myšlienky neskôr prejavil vo vlastnom systéme hudobnej historiografie Richard Rybáříč, ktorý predstavil modernú, kritickú edíciu prameňov ako ideál práce hudobného historika:

¹⁶ KRESÁNEK, Ref. 15, ¹1981, s. 45.

¹⁷ Interná smernica č. 573/A/03/2007 o evidencii a kategorizácii publikačnej činnosti a ohlasov v Slovenskej akadémii vied (vydaná v súlade so Smernicou MŠ SR č. 8/2007-R z 31. mája 2007), s. 2, Čl. 6, kritériá kategorizácie publikovaných dokumentov, posudzovanie podľa prvého písmena (A – G).

¹⁸ KRESÁNEK, Ref. 15, ¹1981, s. 46.

¹⁹ KRESÁNEK, Ref. 15, ¹1981, s. 49.

²⁰ KRESÁNEK, Ref. 15, ¹1981, s. 98.

²¹ KRESÁNEK, Ref. 10, s. 99.

“Hoci ideálom hudobného historika je práca s modernou kritickou edíciou prameňov, ktorá je dielom špecializovaných editorov, často je hudobný historik nútený pripraviť z archívnych prameňov (dobových rukopisov a tlačí) takúto edíciu sám. Iste nie je potrebné osobitne akcentovať, že príprava kritických vydaní patrí medzi najdôležitejšie a najzávažnejšie úlohy muzikológov.”²²

Na záver nemožno nespomenúť, že teoretická monografia Richarda Rybariča má vlastne rovnomenný názov ako dielo Jozefa Kresánka – *Hudobná historiografia*. Dr. Rybarič sa v nej priamo hlásil ku kresánkovej škole, čo aj v úvode zdôraznil: „Prednášky z hudobnej historiografie a eventuálne knihu, ktorá z nich (ak?) vznikne, pripisujem pamiatke môjho vzácného učiteľa profesora Jozefa Kresánka”.²³ Richard Rybarič vo svojej práci v kapitole *Zmysel a ciele hudobnej historiografie* ďalej rozšíril myšlienku profesora Kresánka o zásadnom význame práce hudobného historika na príprave edícií:

„Hudobná historiografia neostala stáť pri teoretickom poznávaní minulosti, jej konečným produktom neboli knihy a štúdie, ale vždy smerovala k uplatneniu poznatkov o živote, úsilie previesť ich a zužitkovať v praxi je všade a vždy prítomné. Rozhodne sa nedá povedať, že napr. kritické edície diel významných skladateľov sú len akýmsi sekundárnymi či vedľajšími produktmi hudobnohistorického bádania, ale treba zdôrazniť, že sú to produkty rovnocenné, a to nielen čo do vyžadovaného stupňa odbornosti a vedeckosti potrebného k ich príprave, ale aj čo do ich významu a funkcie v kontexte hudobnej kultúry.”²⁴

Kritické edície hudobných prameňov majú v slovenskej muzikológii dlhú a bohatú tradíciu. Pri jej zrode stál i profesor Kresánek, ktorému sa podarilo v prípade vydania kritickej edície *Zbierky tancov a piesní Anny Szirmayovej-Keczerovej* vytvoriť publikáciu rozsahom aj obsahom plne v súlade s potrebami jeho špecifického predmetu bádania. Dnes, po rokoch, si na neho s úctou spomíname. Ja som mala možnosť vnímať ho a spoznávať cez jeho prednášky k *Úvodu do štúdia hudobnej vedy* v prvom ročníku na Filozofickej fakulte v Bratislave. Obdivovali sme na ňom jeho vedecké myslenie, hlboké muzikologické vzdelanie, schopnosť kritickej revízie poznatkov (aj vlastných) a jeho morálne kvality. Dodnes na mňa „dýcha“ z jeho kníh jeho skromnosť, ktorá sa pretavila do viet vo vedeckom texte ako schopnosť jasne pomenovávať problémy, jednoducho formulovať myšlienky a komplexne riešiť nastolené otázky.

Štúdia je súčasťou projektov VEGA č. 2/0049/13 a VEGA č. 2/0082/12. Pracovisko riešiteľky: Ústav hudobnej vedy SAV.

²² RYBARIČ, Richard: *Hudobná historiografia*. Ed. František Matúš, Janka Petőczová-Matúšová (posthumné vydanie). Prešov : Matúš Music, 1994, s. 36. Kritickej edícii prameňov sa R. Rybarič venoval v kapitole *Teória hudobnohistorického prameňa*.

²³ PETŐCZOVÁ, Janka: Hudobný historik Richard Rybarič v perspektíve jeho doby. In: PETŐCZOVÁ, Janka (ed.): *Ad honorem Richard Rybarič : zborník z muzikologickej konferencie Musicologica historica I. venovanej nedožitým 80. narodeninám Richarda Rybariča (1930 – 1989)*. Bratislava : Ústav hudobnej vedy SAV, 2011, s. 17.

²⁴ RYBARIČ, Ref. 22, s. 120.